ARCHEOLOGIENOTA
PUTTE - LEUVENSEBAAN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
G. VERBEELEN, E. DIRIX, A. SYS,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

DECEMBER 2017

Titel
Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Putte - Leuvensebaan

Auteur(s)
Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Annelien Sys, Evelien Audenaert en Kevin Bouckaert

Opdrachtgever
Landmeter Geens bvba
Schrieksebaan 284
3140 Keerbergen

Projectnummer
2017K340

Plaats en datum
Kortenaken, 11 december 2017

Reeks en nummer
ARCHEBO rapport 2017K340
ISSN 2034-5615

© 2017 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1 Inleiding 4

1.1 Algemeen 4

1.2 Beschrijving onderzoeksopdracht 4

1.3 Doelstellingen 7

1.4 Randvoorwaarden 7

1.5 Onderzoeksvragen 7

2 Huidige & toekomstige situatie 8

2.1 Huidige situatie 8

2.2 Toekomstige situatie 10

3 Bureauonderzoek 11

3.1 Landschappelijke & bodemkundige situering 11

3.2 Archeologische en erfgoedkundige data 15

3.3 Historiek en cartografische bronnen 16

3.4 Archeologische verwachting 21

4 Resultaten bureauonderzoek 22

4.1 Algemeen 22

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen 22

4.3 Samenvatting / assessment bureauonderzoek 22

4.4 Programma van maatregelen 24

5 Bibliografie 25

6 Figurenlijst 26

7 Plannenlijst 27

1 INLEIDING

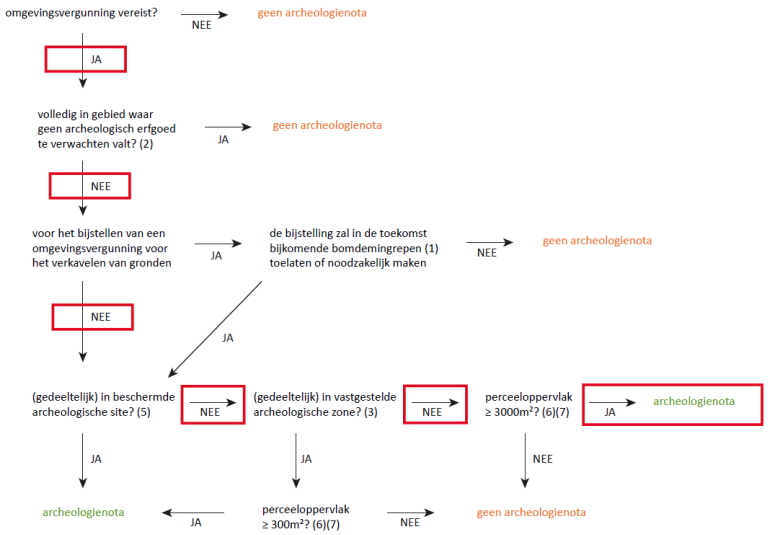
1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een verkavelingsaanvraag is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

Figuur 1: Criteria bij verkavelingsvergunningen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

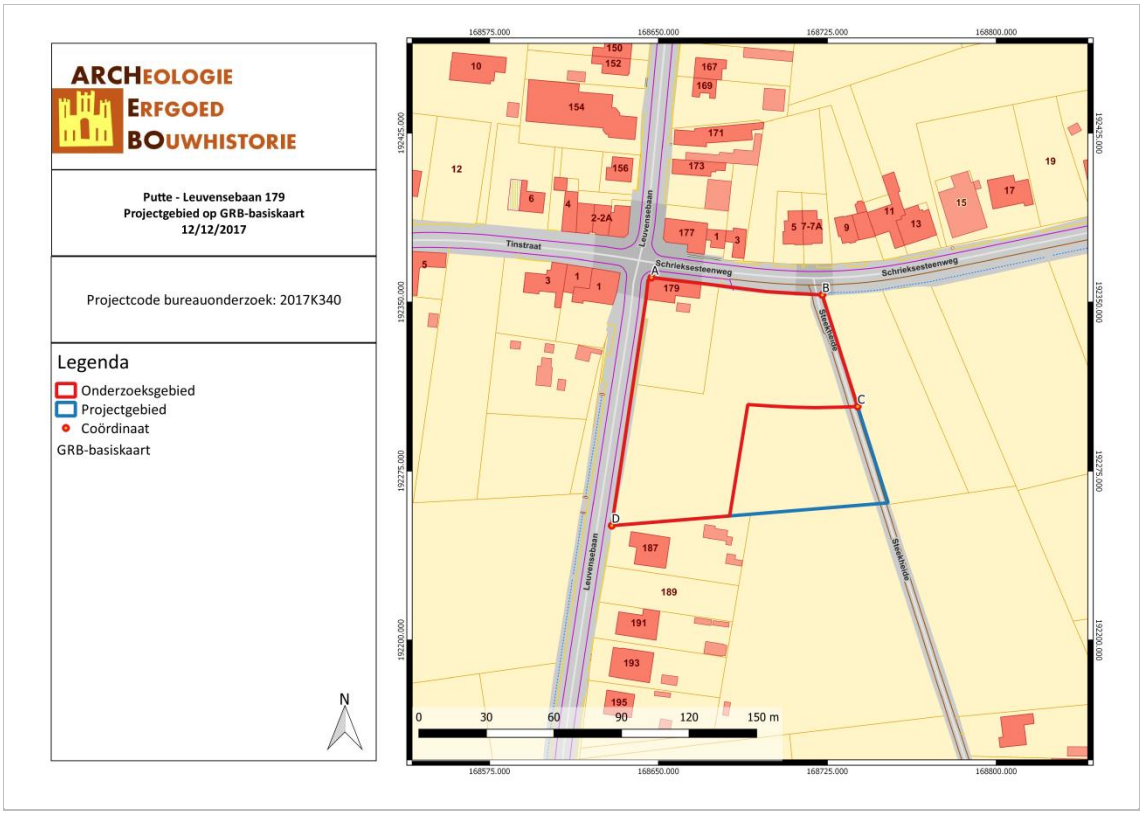
Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Landmeter Geens een archeologienota opgemaakt voor het terrein gelegen op de kruising van de Leuvensebaan en Schrieksesteenweg te Putte. De bestaande percelen zullen herverdeeld worden in 9 nieuwe percelen. Enkel op de percelen gelegen langs de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan zullen bouwzones voorzien worden. Op het perceel gelegen op de hoek tussen de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan wordt de bestaande bebouwing behouden.

Aangezien de aanvraag voor een verkavelingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9), vereist. Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in december 2017 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Landmeter Geens bvba, was dhr. François Geens. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken

geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

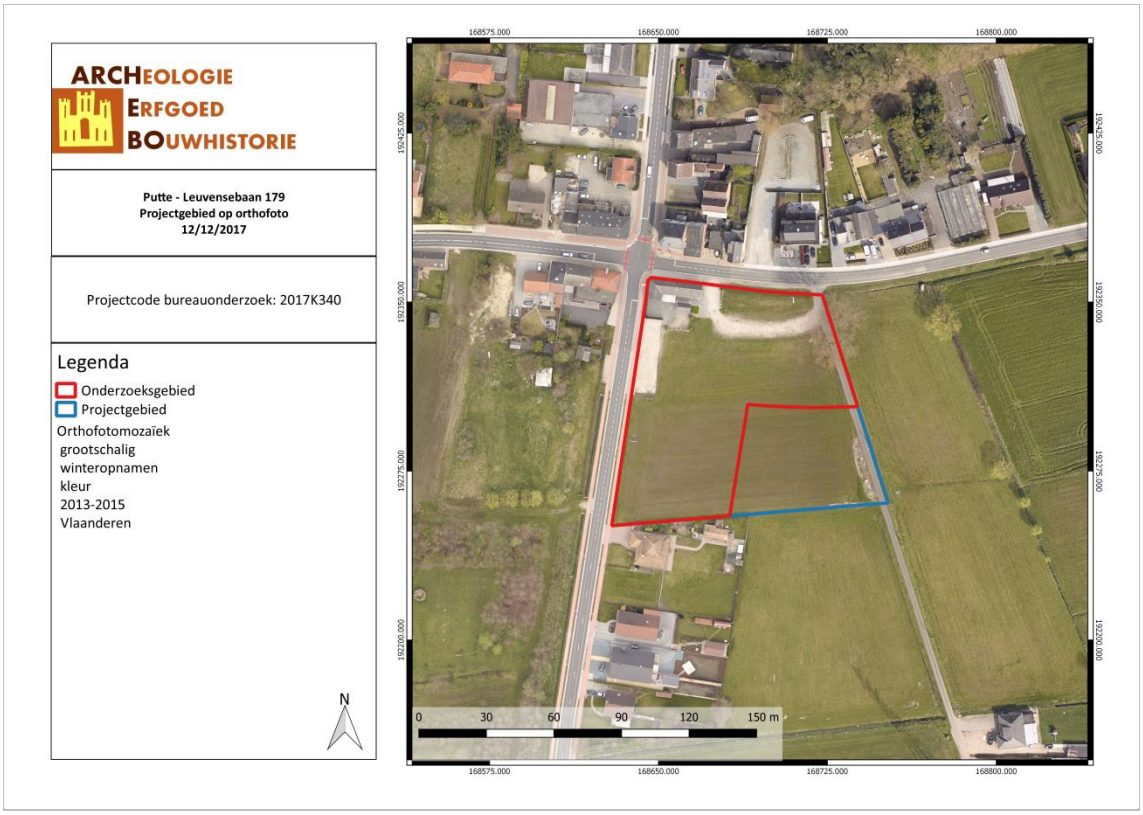
Administratieve fiche			
Naam site:	Putte - Leuvensebaan		
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem		
Ligging:	Antwerpen, Putte, kruising Leuvensebaan - Schrieksesteenweg		
Kadaster:	Putte, afdeling 1, sectie C, 446F & 446G		
Coördinaten:	A	X	168 645,49
		Y	192 361,80
	B	X	168 722,64
		Y	192 353,82
	C	X	168738,46
		Y	192303,66
	D	X	168629,27
		Y	192250,77
Opdrachtgever:	Landmeter Geens bvba Schrieksebaan 284 3140 Keerbergen		
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba		
Projectcode bureauonderzoek:	2017K340		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)		
Grootte projectgebied:	Ca. 10250 m²		
Grootte onderzoeksgebied:	Ca. 7350 m²		
Uitvoeringsperiode:	9-13 december 2017		
Reden van de ingreep:	Verkaveling		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.		
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, Steentijd, 18de eeuw verkavelingsaanvraag		

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskaarten en luchtfoto's.

PULE/17/12/11/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017)

PULE/17/12/11/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een archeologienota zonder ingreep in de bodem. De opdrachtgever beroept zich op economische redenen om het vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te stellen tot na het verlenen van de verkavelingsvergunning. De economische schade bij het niet verkrijgen van de verkavelingsvergunning zou immers te groot zijn.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied, gelegen op de kruising tussen de Leuvensebaan en Schrieksesteenweg, wordt vandaag grotendeels ingenomen door weiland/akkerland. Op de noordwestelijke hoek van terrein bevindt zich een café, alsook verharde parkeergelegenheid.

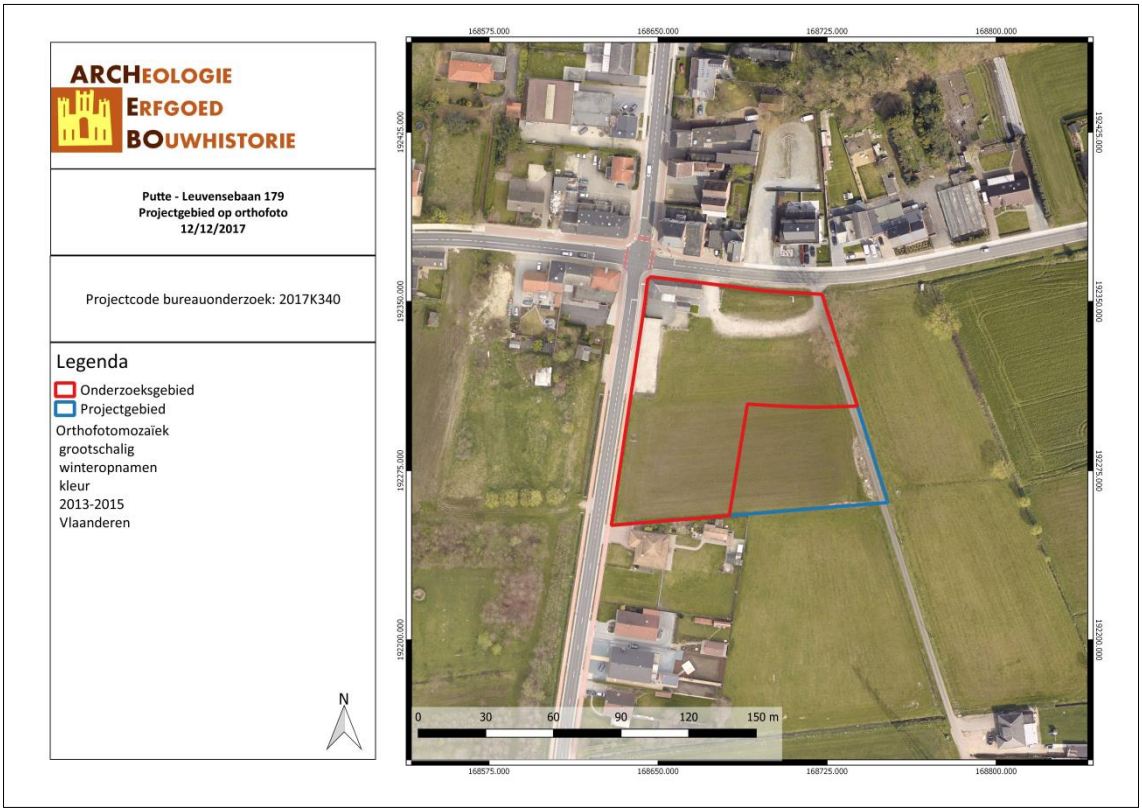

Figuur 4: Het projectgebied gezien vanaf de Schrieksesteenweg (Google Street View, augustus 2013)

Figuur 5: Aanwezige bebouwing op de kruising van de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan (Google Street View, augustus 2013)

Figuur 6: Het projectgebied gezien vanaf de Leuvensebaan (Google Street View, augustus 2009)

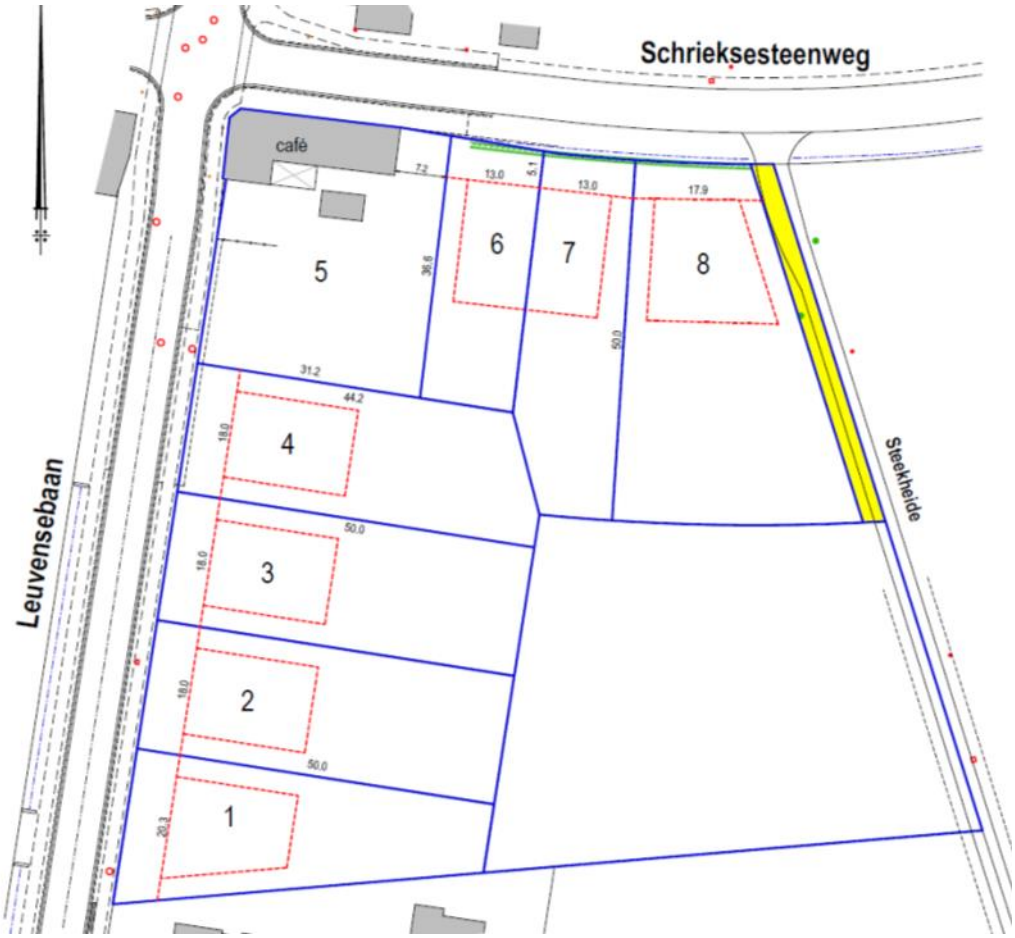

PULE/17/12/11/3 - Digitale aanmaak

Figuur 7: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt op de kruising tussen de Leuvensebaan en de Schrieksesteenweg in Putte, provincie Antwerpen. De bestaande percelen worden herverdeeld in 9 nieuwe percelen. Enkel op de percelen gelegen langs de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan zullen bouwzones voorzien worden. Op het perceel gelegen op de hoek tussen de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan wordt de bestaande bebouwing behouden. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 10250 m².

Figuur 8: Inmetingsplan (Landmeter Geens bvba, 2017).

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

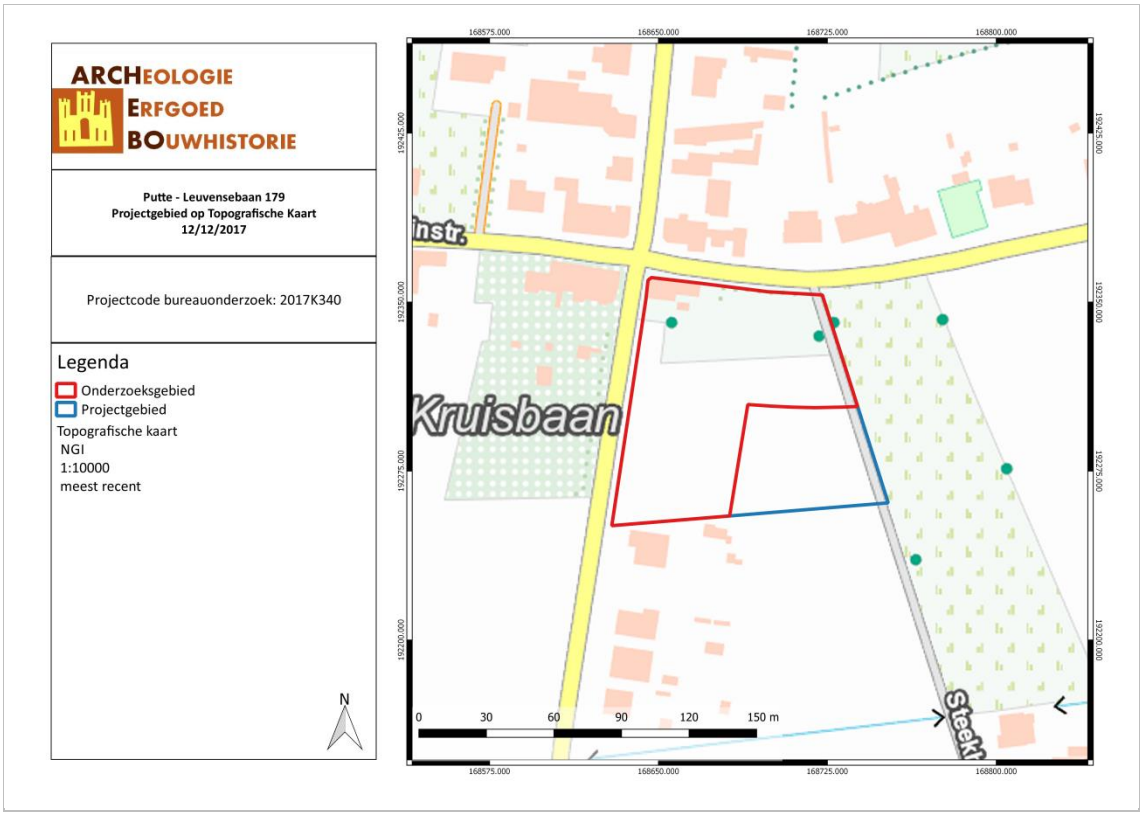
In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in gegeorefereerde vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplot om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

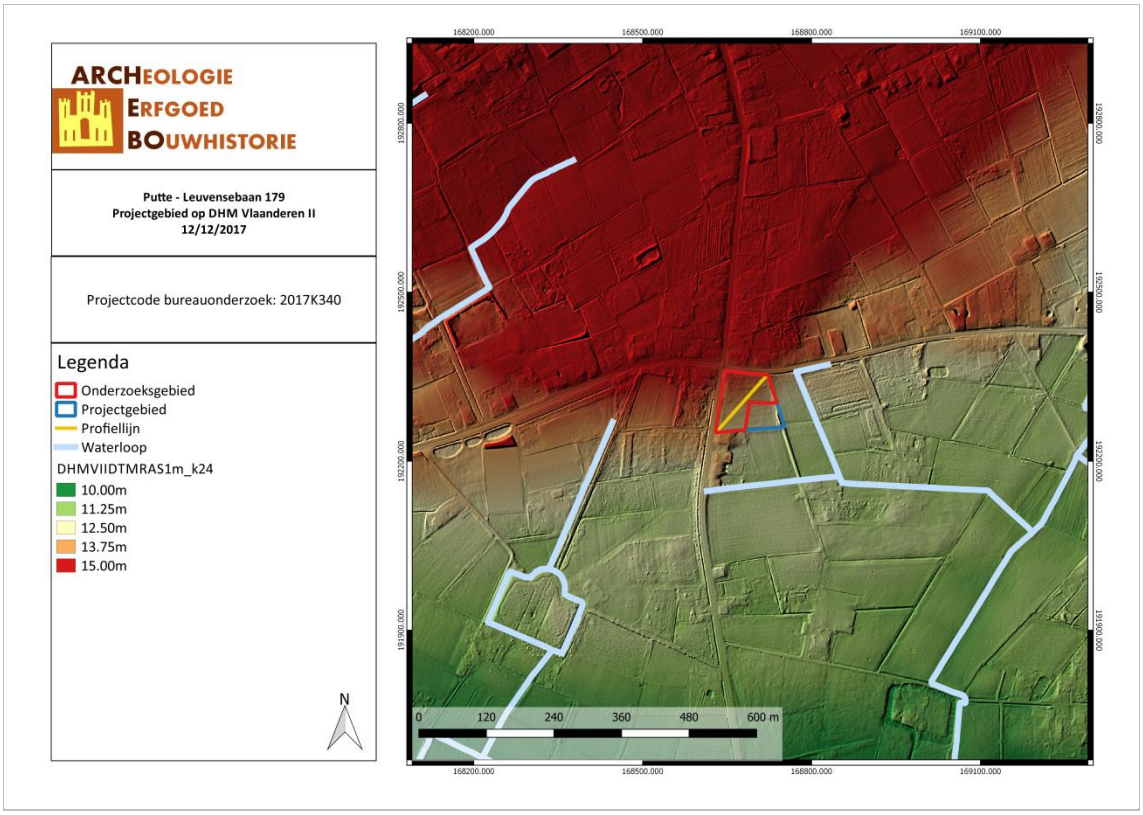
3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt op de kruising van de Leuvensebaan en Schrieksesteenweg in Putte, gelegen in het zuiden van de provincie Antwerpen. De gemeente ligt op de overgang tussen de Mechelse tuinbouwstreek en de Zuiderkempen en heeft één deelgemeente, namelijk Beerzel. Ten zuiden van het centrum liggen de gehuchten Grasheide en Peulis. Het terrein bevindt zich tussen 12,9 en 14 m boven de zeespiegel. Kadastraal ligt het projectgebied in Putte, afdeling 1, sectie C, percelen 446F en 446G.

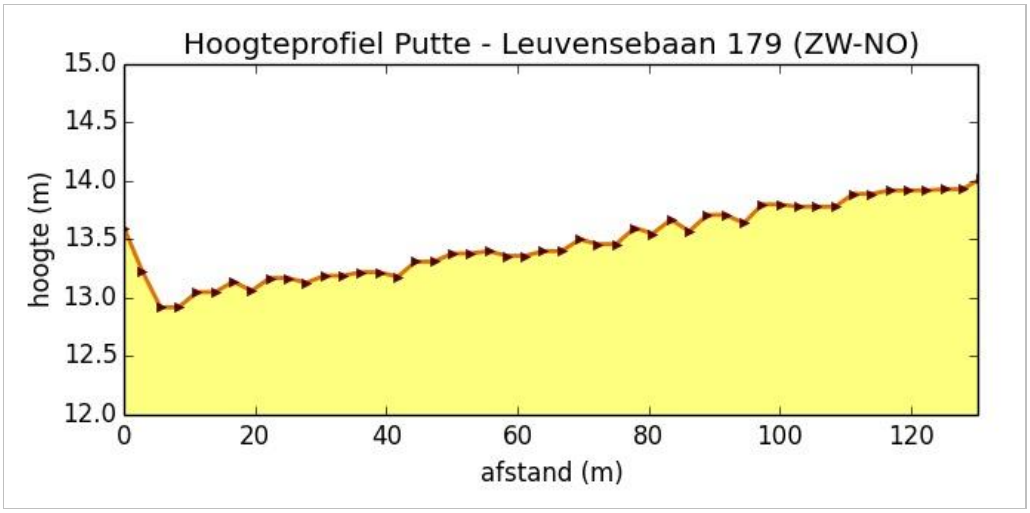

PULE/17/12/11/4 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017)

PULE/17/12/11/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)

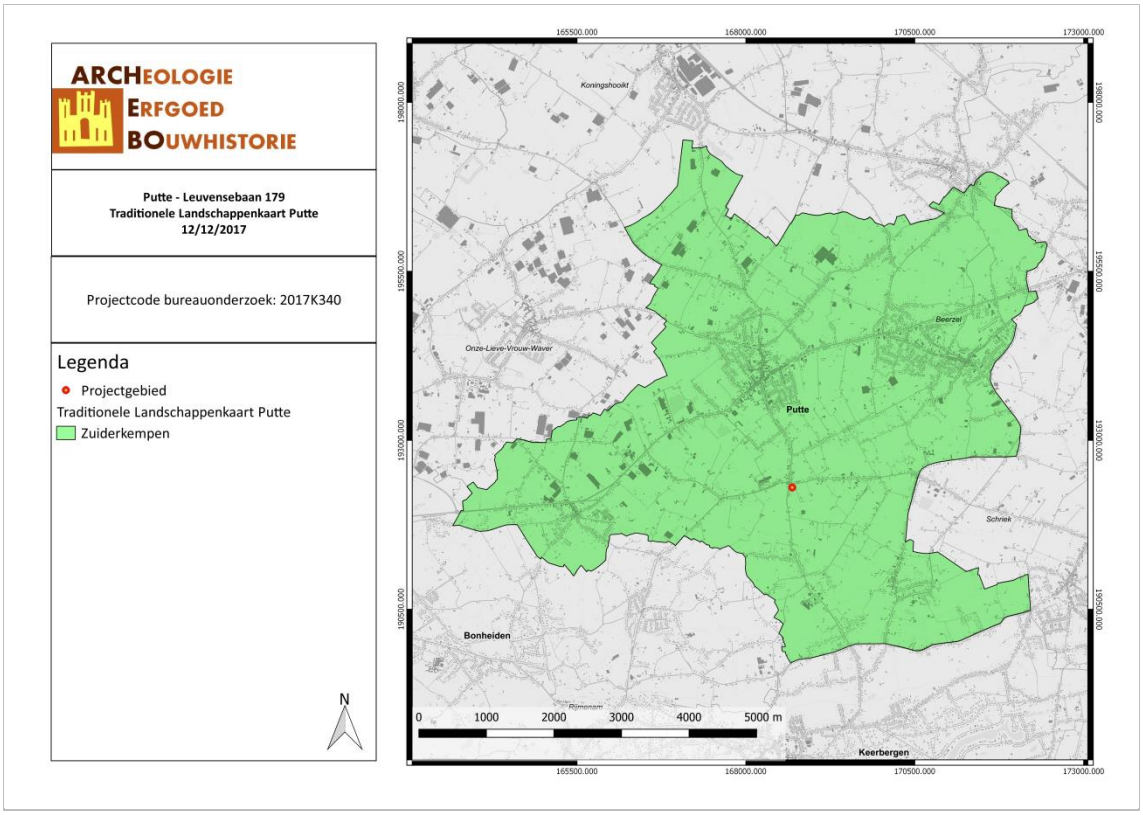

Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (Geopunt, 2017)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied ligt volgens de Traditionele landschappenkaart in de 'Zuiderkempen'. Deze streek wordt gekenmerkt door een hoofdzakelijk vlakke topografie en een zandige bodem.

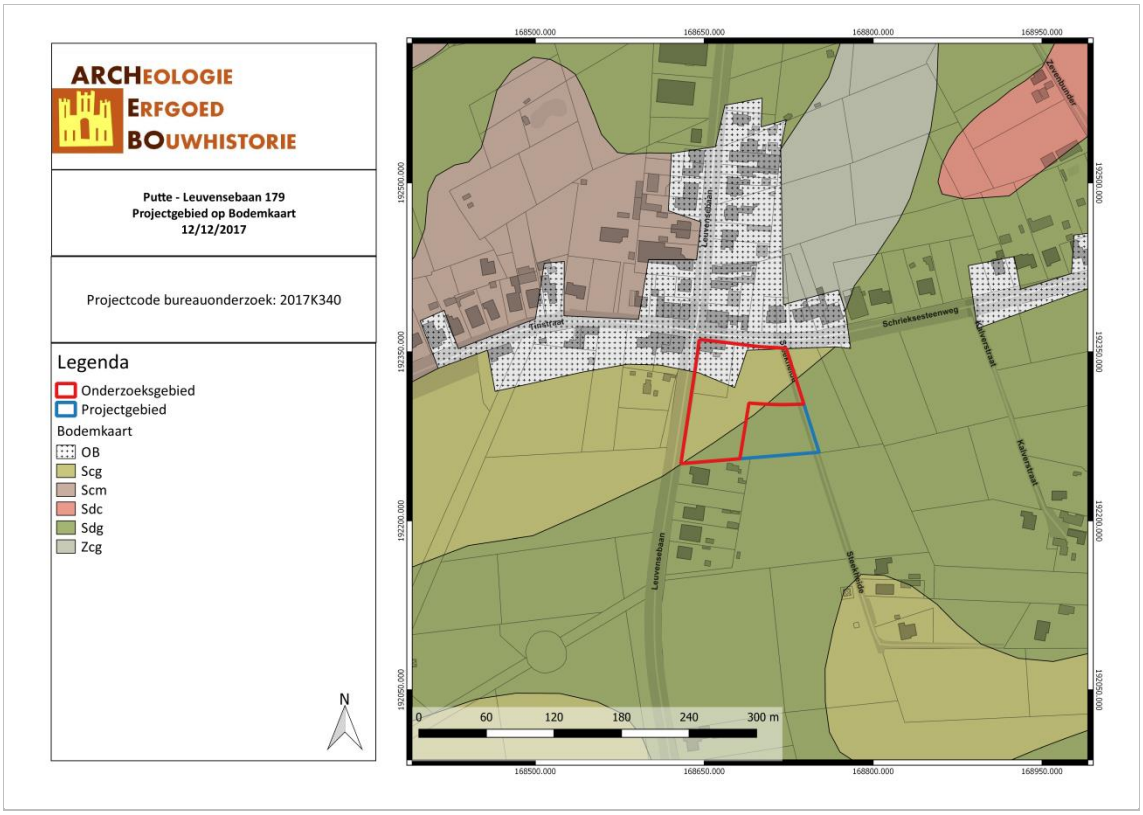

PULE/17/12/11/6 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Putte en het projectgebied aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017)

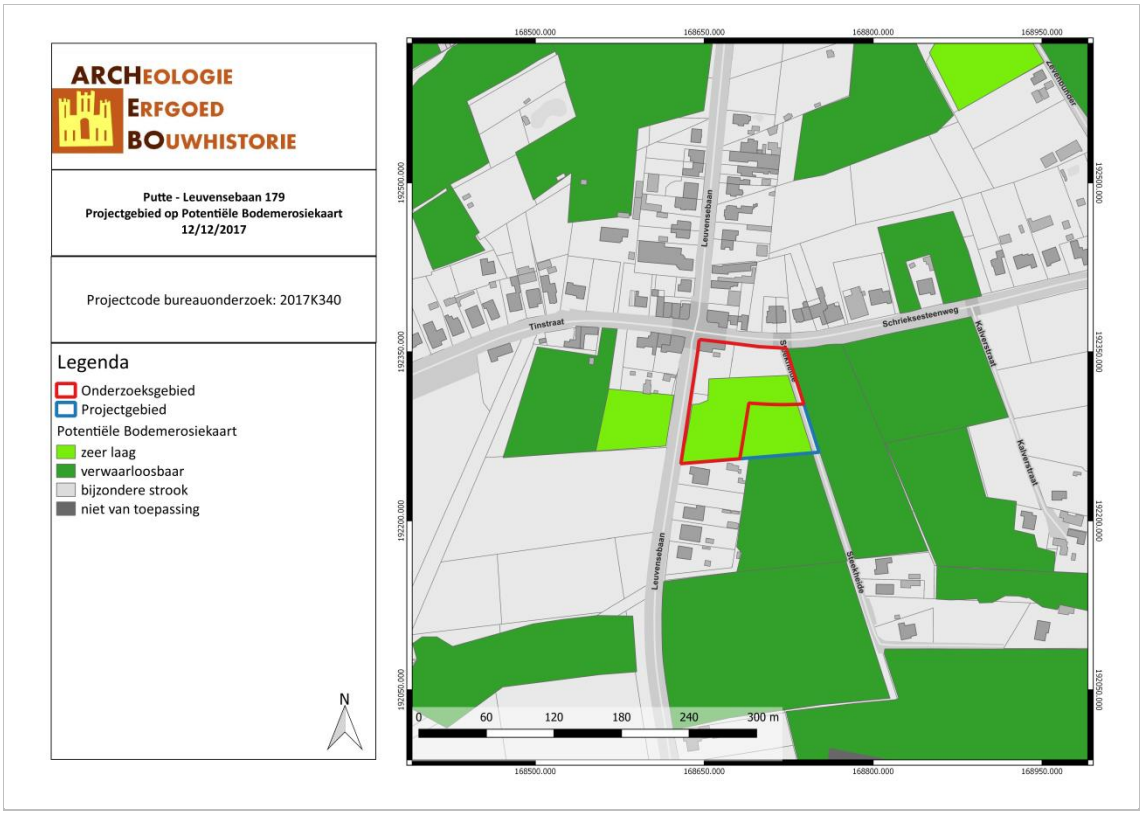
3.1.2.2 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (onder bebouwing), Scg en Sdgy. De Scg-bodem kan omschreven worden als een matig droge lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Sdgy-bodems dienen daarentegen beschreven te worden als een matig natte lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont waarbij sedimenten zwaarder of fijner worden in de diepte.

PULE/17/12/11/7 - Digitale aanmaak

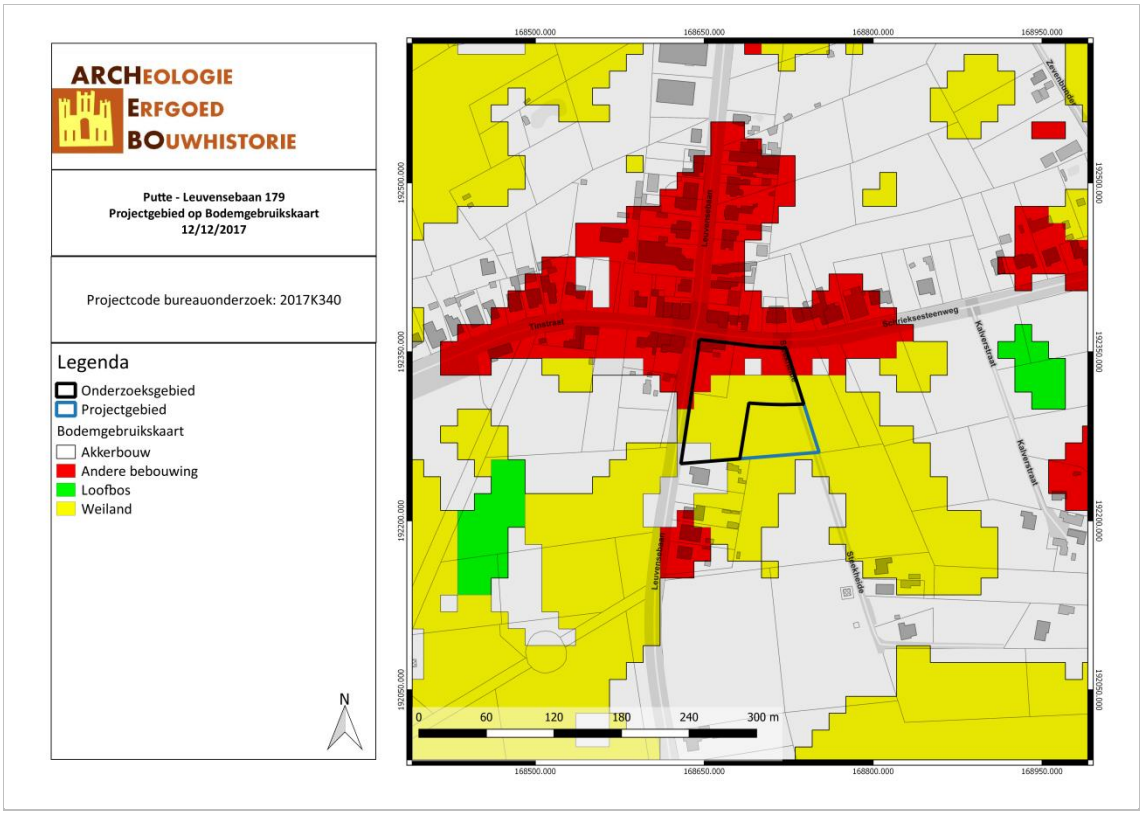
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017)

PULE/17/12/11/8 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017)

Op de Potentiële bodemerosiekaart wordt het onderzoeksgebied weergegeven als een terrein met een zeer lage kans op erosie. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied grotendeels binnen 'Andere bebouwing'. Daarnaast wordt het projectgebied ook gekarteerd als 'akkerland' en 'weiland'.

PULE/17/12/11/9 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2017)

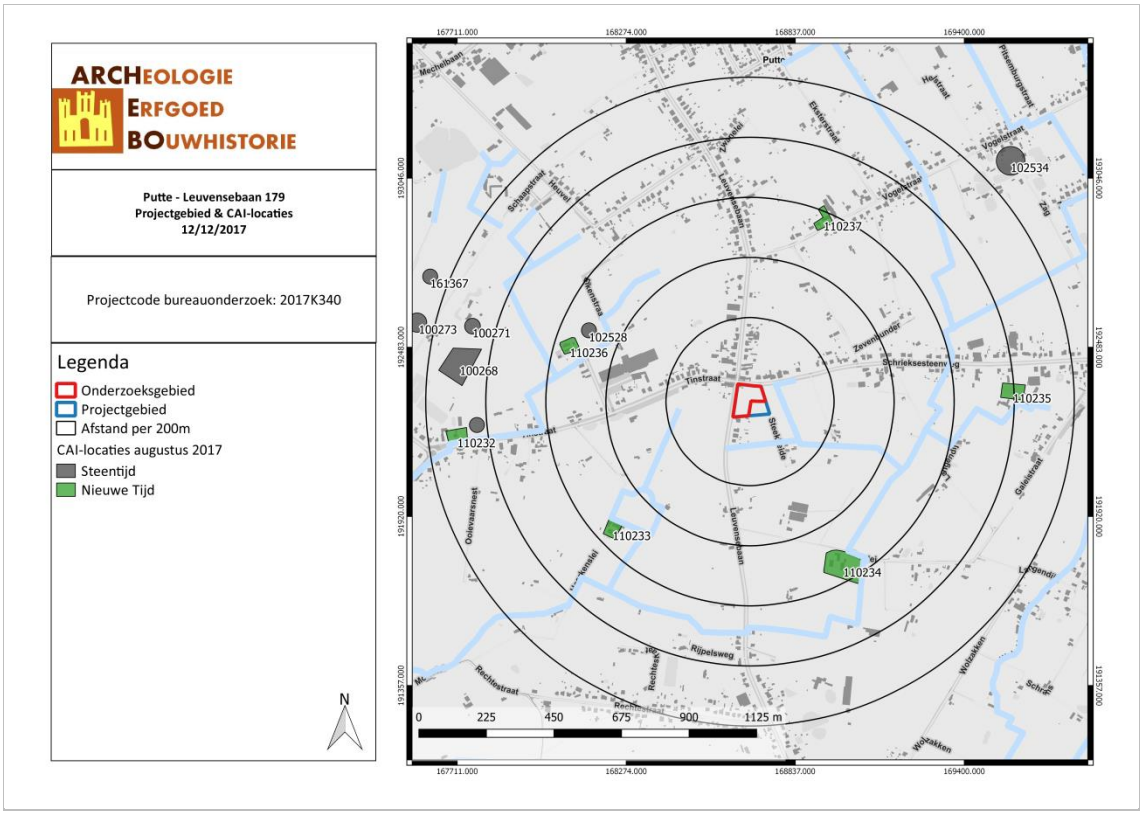
3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten in de ruime omgeving. Het betreft vondstconcentraties uit het Meso- en Neolithicum en verschillende 18de-eeuwse hoeves die gekoppeld dienen te worden aan de grote ontginningen uit deze periode (Cfr. Onderzoek historische bronnen).

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
110232	Hoeve des Vaches	18de eeuw
110235	Hoeve Blenssche (Blense Hof)	18de eeuw
100268	Concentratie lithisch materiaal met o.a. 3 artefacten uit Wommersom	Mesolithicum
100271	Lithisch materiaal	Mesolithicum
100273	Lithisch materiaal	Mesolithicum
102534	Afslag in Wommersomkwartsiet	Mesolithicum
100270	Lithisch materiaal	Neolithicum
100272	Lithisch materiaal	Neolithicum
100274	Kleine afslag en spits	Mesolithicum
110233	Heerkenshoeve (Herkens Hof)	18de eeuw

110234	Latoenehoeve	18de eeuw
110236	Hoeve de Keyroux	18de eeuw
110237	Heihoeve	18de eeuw
161367	Marebladspits	Mesolithicum

PULE/17/12/11/10 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2017)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Putte was mogelijk reeds bewoond in de prehistorische en Frankische periode. In 1008 wordt de plaatsnaam voor een eerste maal vermeld als “Badfrido” (Befferen). Het huidige Putte was in de middeleeuwen één van de drie zogenaamde Waverparochies (Sint-Niklaas-Waver) dat in 1265 erkend werd door de bisschop van Kamerijk en deel uitmaakte van het Waverwoud in het Land van Mechelen, waarvan de Berthouts de heerlijke rechten hadden verworven. In 1296 verkocht Lodewijk II Berthout de tienden van de "parochia Beati Nicolai in Wavria" aan de commandeur van de Teutoonse ridderorde van Pitzemburg. In de 13de of 14de eeuw werd de oude benaming Sint-Niklaas-Waver verdrongen door de naam Putte, mogelijk een afleiding van een familienaam. In de 14de eeuw kwam de heerlijkheid in het bezit van het hertogelijke huis Van Gelre en door huwelijk in dat van de Jan van Arkel en later in handen van Jan van Wesemael; na Petrus van Dale (cf. het college van Dale te Leuven) in 1560, waren achtereenvolgens de families Sterck (1588), de Berghes (1606) en Van der Nath (1650) heren van Putte. Midden 17de eeuw werd het goed verkocht aan ridder Antoon van Broeckhoven, die in 1664 verheven werd tot baron; in de 18de eeuw tenslotte was het grondgebied eigendom van de familie Van der Steghen.[1]

[1] Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017

Oorspronkelijk een jachtgebied met bossen, heiden en vennen waar in de 18de eeuw, voornamelijk onder het bewind van Maria-Theresia, woeste gronden ontgonnen werden en grote hoeven ontstonden. Tot begin 20ste eeuw bleef Putte een grotendeels agrarische gemeente. Heden deels landelijke gemeente met tuinbouw, kleine veeteelt, boom- en bloemkwekerijen met verspreid over het grondgebied enkele bewaarde 17de- en 18de-eeuwse hoeven (Cfr. CAI).[2]

Het onderzoeksgebied is gelegen in het gehucht Grasheide. Volgens de legende is Jan Gas de stichter van dit gehucht, de jaarlijkse "Jan Gasfeesten" brengen hieraan eer. In het jaar 2005 bestond Grasheide 100 jaar en dit werd in september 2005 gevierd met het uitgeven van een boek over het ontstaan en de evolutie van het gehucht. De naam "Grasheyde" duikt als plaats op een kaart voor het eerst op in de Popp-kaarten.[3]

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn. Op de Ferrariskaart wordt het onderzoeksgebied weergegeven als akkerland. Zowel de Schrieksesteenweg als de Leuvensebaan zijn reeds aangelegd in deze periode. Er valt geen bebouwing waar te nemen binnen of in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied.

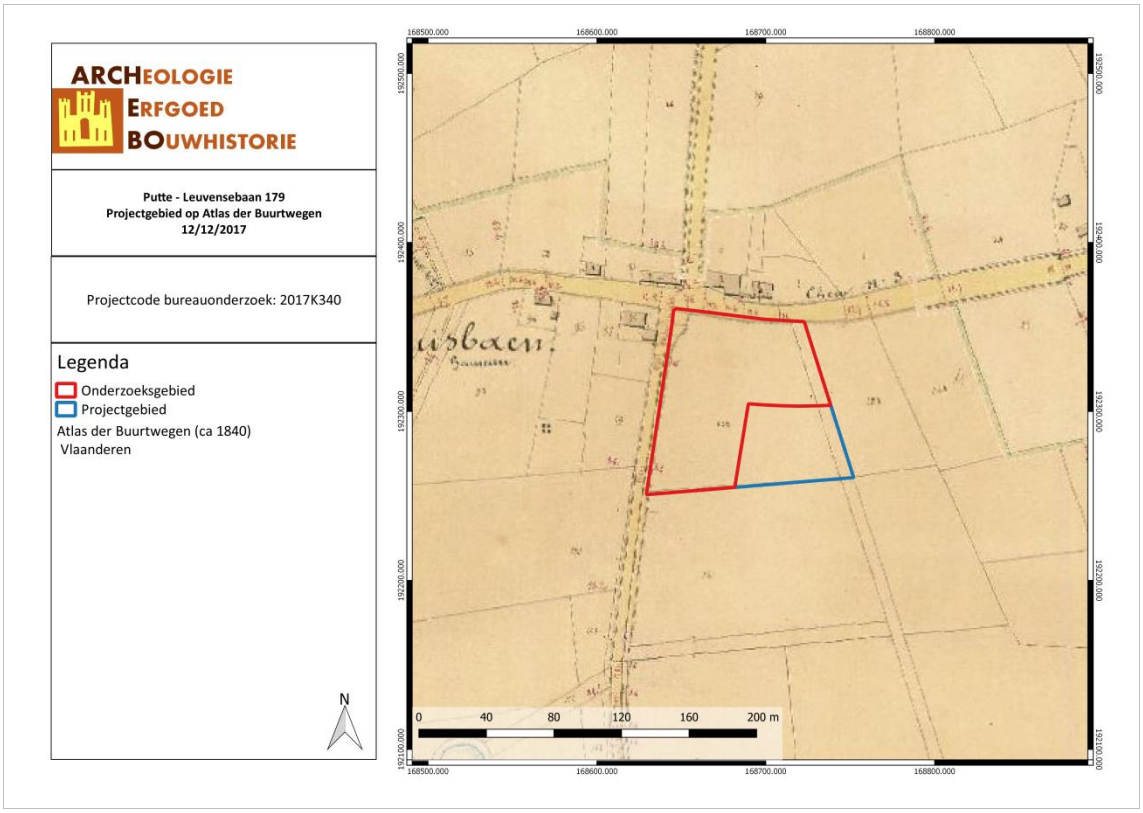
De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De wetgever wilde in 1841 ondubbelzinnig aanduiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Bedoeling was dus een inventarisatie te maken van alle "openbare" wegen en "private wegen met openbare erfdienstbaarheid". De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (*sentiers*). Voetwegen zijn smalle wegen (soms maar 1 meter breed) en de bedding behoort gewoonlijk toe aan de aangelanden. In de periode 1843-1845 werden voor alle gemeenten leggers, openbare registers, van de buurtwegen opgemaakt. Deze zijn de geschiedenis ingegaan als Atlassen der Buurtwegen. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.[4] Binnen het onderzoeksgebied is nog steeds geen bebouwing waarneembaar. Ten westen van de Leuvensebaan en ten noorden van de Schrieksesteenweg is vanaf dit moment wel bebouwing aanwezig.

[2] Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017.
[3] *Ibidem*.
[4] Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2017, http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20.

PULE/17/12/11/11 - Digitale aanmaak

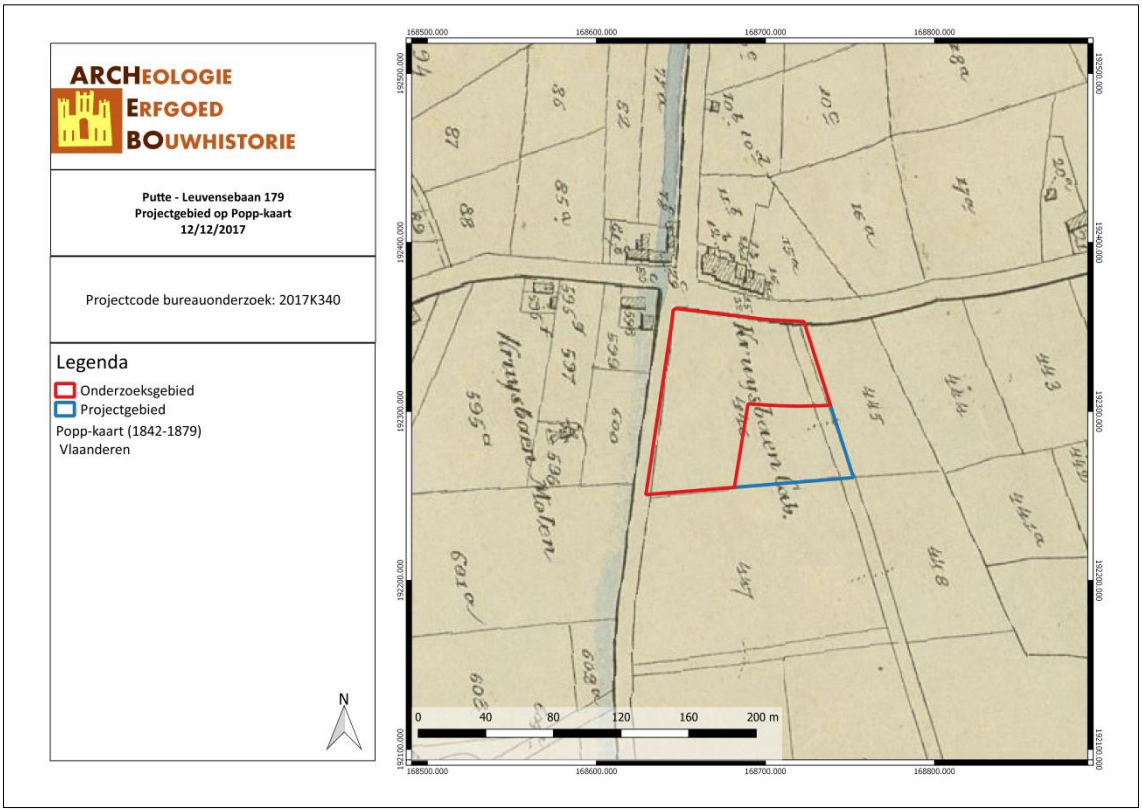
Figuur 17: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017)

PULE/17/12/11/12 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017)

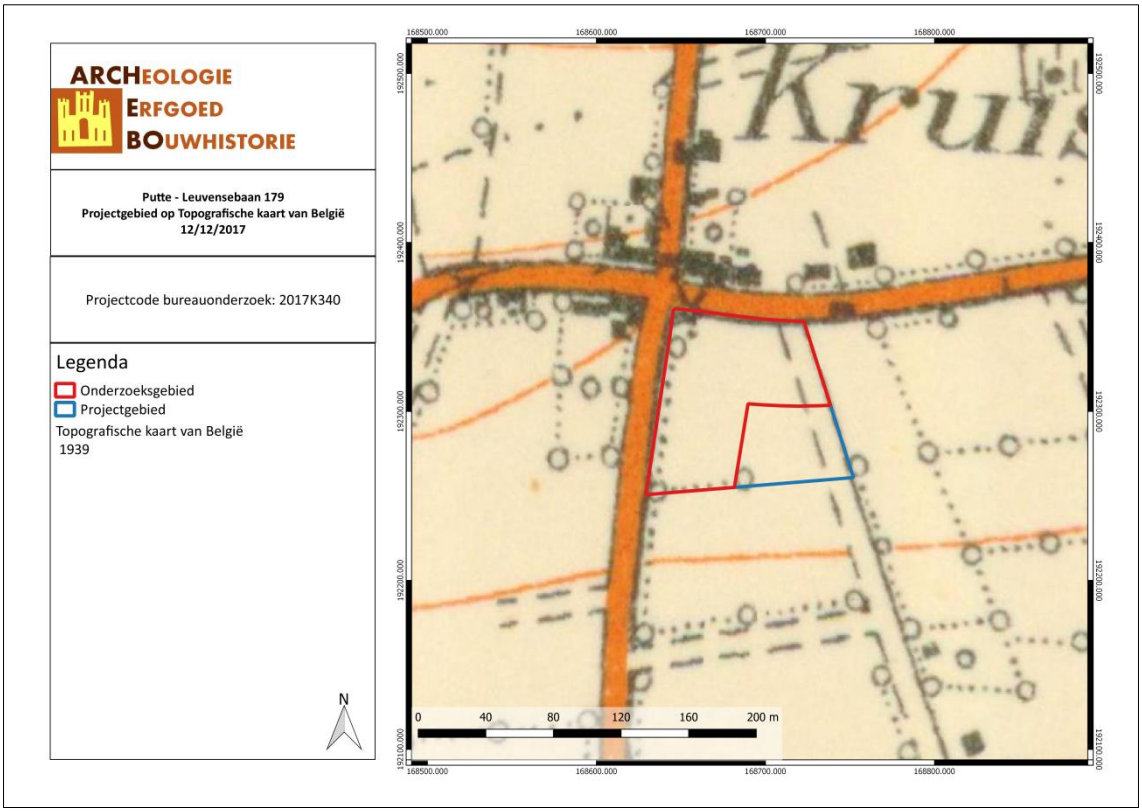
Op de Popp-kaarten (1842-1879) wordt er eveneens geen bebouwing weergegeven. Deze kaarten waren een gecommercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen.

PULE/17/12/11/13 - Digitale aanmaak

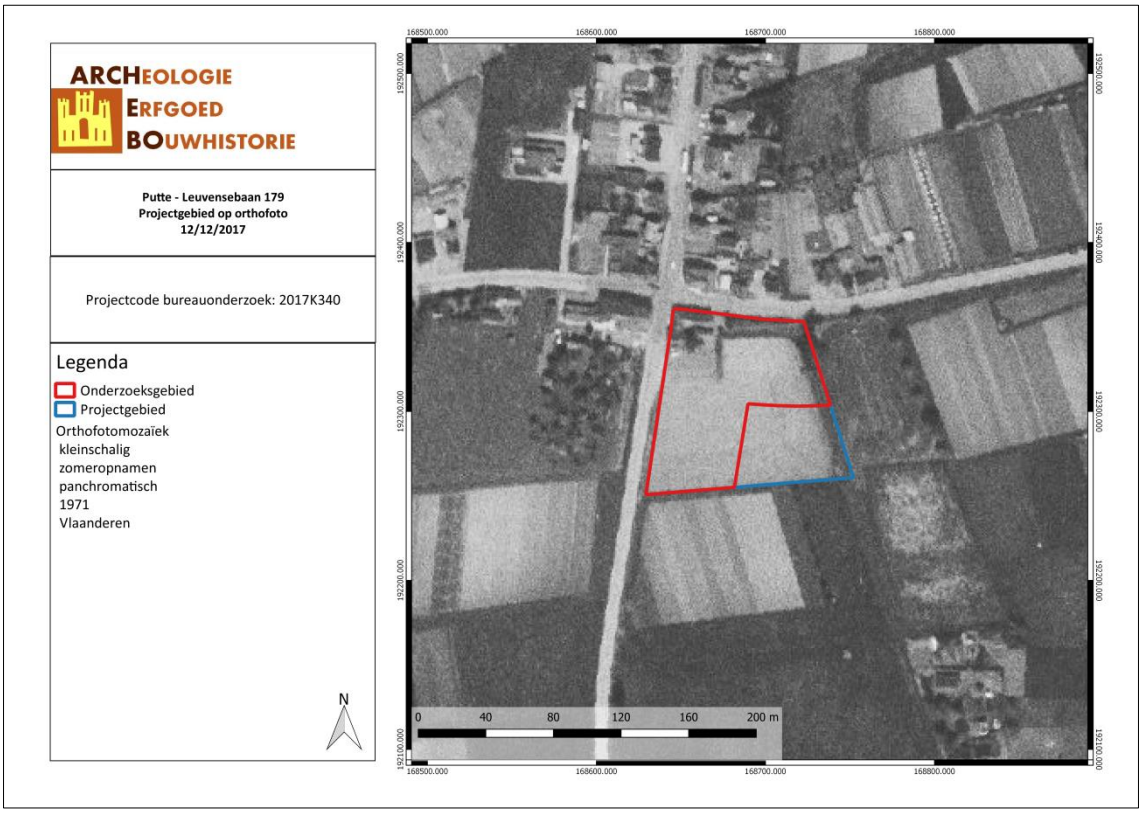
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de Popp-kaart (Geopunt, 2017)

Ook op de Topografische kaart van België uit 1939 valt geen bebouwing waar te nemen binnen het projectgebied. Dit is pas het geval op de luchtfoto uit 1971. Hierdoor kan er geconcludeerd worden dat de huidige bebouwing op het terrein rond het midden van de 20ste eeuw tot stand moet gekomen zijn; periode 1940-1970.

PULE/17/12/11/14 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Topografische kaart uit 1939 (Cartesius, 2017)

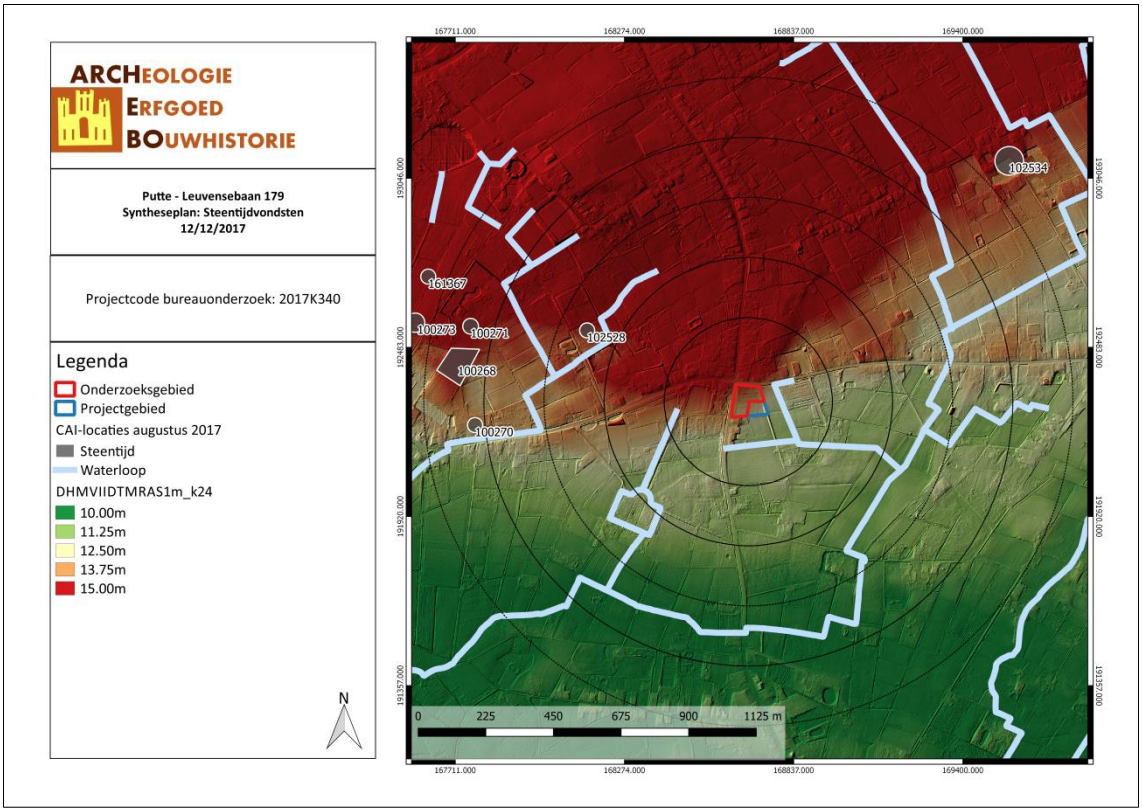

PULE/17/12/11/15 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Kleinschalige zomeropname 1971 (Geopunt, 2017).

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er in de noordwestelijke hoek van het projectgebied vanaf het midden van de 20ste eeuw bebouwing aanwezig was. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak steentijdsites uit het Mesolithicum en Neolithicum en enkele hoeves uit de 18de eeuw. De geografische ligging van het onderzoeksgebied, op de helling van een plateau en op geringe afstand van water, zorgt er voor dat de potentiële sporen en artefacten zo ver kunnen teruggaan als de Steentijd. Op onderstaande kaart wordt zelfs duidelijk dat de gekende steentijdsites in de nabije omgeving steeds op gelijkaardige plekken gevonden werden; hydrografisch gezien is er voldoende stromend water aanwezig voor steentijdsites, tevens ligt het onderzoeksgebied op een gradientzone dewelke het ideaal maakt voor de aanwezigheid van steentijdsites.

PULE/17/12/11/16 - Digitale aanmaak

Figuur 22: DHM met aanduiding van het projectgebied en de gekende steentijdsites (CAI/Geopunt, 2017).

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Landmeter Geens bvba een bureauonderzoek uitgevoerd voor het terrein gelegen aan de Leuvensebaan en Schrieksesteenweg te Putte. De bestaande percelen worden herverdeeld in 9 nieuwe percelen. Enkel op de percelen gelegen langs de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan zullen bouwzones voorzien worden. Op het perceel gelegen op de hoek tussen de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan wordt de bestaande bebouwing behouden. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 10250 m².

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied sinds het midden van de 20ste eeuw (1940-1970). Deze bebouwing is vandaag nog aanwezig en zal behouden blijven.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak sites uit het Mesolithicum en Neolithicum en enkele hoeves uit de 18de eeuw.

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf het midden van de 20ste eeuw. Deze bebouwing is vandaag nog aanwezig en zal behouden blijven.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren. De potentiële sporen en artefacten kunnen zover teruggaan als de Steentijd.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Op basis van het bureauonderzoek worden geen verstoringen verwacht binnen de te onderzoeken zone.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

De bestaande percelen worden herverdeeld in 9 nieuwe percelen. Enkel op de percelen gelegen langs de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan zullen bouwzones voorzien worden. Op het perceel gelegen op de hoek tussen de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan wordt de bestaande bebouwing behouden.

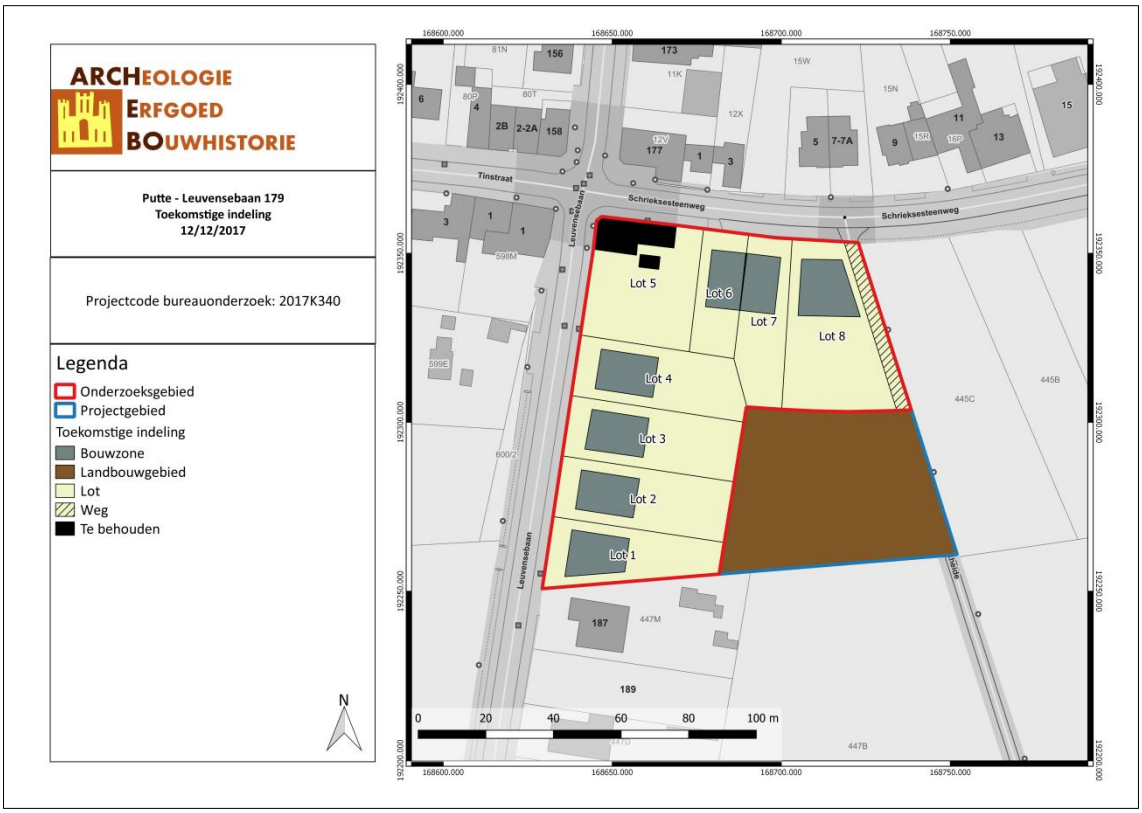
In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak sites uit het Mesolithicum en Neolithicum en enkele hoeves uit de 18de eeuw. De geografische ligging van het onderzoeksgebied, op de helling van een plateau en op geringe afstand van water, zorgt er voor dat de potentiële sporen en artefacten op het terrein zo ver kunnen teruggaan als de Steentijd.

Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied sinds het midden van de 20ste eeuw (1940-1970). Deze bebouwing is vandaag nog aanwezig en zal behouden blijven.

Op de bodemkaart wordt het terrein weergegeven als OB, Scg en Sdgy. De Scg-bodem kan omschreven worden als een matig droge lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Sdgy-bodems dienen daarentegen beschreven te worden als een matig natte lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont waarbij sedimenten zwaarder of fijner worden in de diepte.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Op het terrein zullen 7 bouwzones voorzien worden. Het bureauonderzoek toonde aan dat binnen het onderzoeksgebied weinig tot geen verstoring verwacht wordt en dat potentiële archeologische sporen en artefacten binnen het onderzoeksgebied zo ver kunnen teruggaan als de Steentijd.

PULE/17/12/11/17 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2017).

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Gezien de kans dat er binnen het plangebied nog intacte archeologische resten aanwezig zijn, stelt ARCHEBO bvba verder vooronderzoek voor. De voorgestelde uitvoeringswijze van het archeologisch onderzoek is het onderwerp van het Programma van Maatregelen.

5 BIBLIOGRAFIE

Online bronnen

Inventaris Onroerend Erfgoed. https://inventaris.onroerenderfgoed.be/.

Wikipedia. "Putte". https://nl.wikipedia.org/wiki/Putte_(Belgische_gemeente).

Geopunt Vlaanderen. http://www.geopunt.be/.

Databank Ondergrond Vlaanderen. https://dov.vlaanderen.be/.

Cartesius. https://www.cartesius.be/.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij verkavelingsvergunningen 4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017) . 6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017) 6
Figuur 4: Het projectgebied gezien vanaf de Schrieksesteenweg (Google Street View, augustus 2013) 8
Figuur 5: Aanwezige bebouwing op de kruising van de Schrieksesteenweg en Leuvensebaan (Google Street View, augustus 2013) 8
Figuur 6: Het projectgebied gezien vanaf de Leuvensebaan (Google Street View, augustus 2009) 9
Figuur 7: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017) 9
Figuur 8: Inmetingsplan (Landmeter Geens bvba, 2017). 10
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017) 11
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017) 12
Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (Geopunt, 2017) 12
Figuur 12: Putte en het projectgebied aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017) 13
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017) 14
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017) 14
Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2017) 15
Figuur 16: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2017) 16
Figuur 17: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017) 18
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017) 18
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de Popp-kaart (Geopunt, 2017) 19
Figuur 20: Topografische kaart uit 1939 (Cartesius, 2017) 20
Figuur 21: Kleinschalige zomeropname 1971 (Geopunt, 2017). 20
Figuur 22: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2017). 23

7 PLANNENLIJST

PULE/17/12/11/1 - Digitale aanmaak....6
PULE/17/12/11/2 - Digitale aanmaak....6
PULE/17/12/11/3 - Digitale aanmaak....9
PULE/17/12/11/4 - Digitale aanmaak....11
PULE/17/12/11/5 - Digitale aanmaak....12
PULE/17/12/11/6 - Digitale aanmaak....13
PULE/17/12/11/7 - Digitale aanmaak....14
PULE/17/12/11/8 - Digitale aanmaak....14
PULE/17/12/11/9 - Digitale aanmaak....15
PULE/17/12/11/10 - Digitale aanmaak....16
PULE/17/12/11/11 - Digitale aanmaak....18
PULE/17/12/11/12 - Digitale aanmaak....18
PULE/17/12/11/13 - Digitale aanmaak....19
PULE/17/12/11/14 - Digitale aanmaak....20
PULE/17/12/11/15 - Digitale aanmaak....20
PULE/17/12/11/16 - Digitale aanmaak....23